

Και όμως θα έπρεπε να εορτασθεί όχι μόνο ως μία επιχειρηματική εξέλιξη, αλλ' ως μία δημοκρατική κατάκτηση, που ανέτρεψε το εκάστοτε κυβερνητικό μονοπώλιο στην ενημέρωση και επέτρεψε στους Έλληνες πολίτες να πληροφορούνται και να ενημερώνονται πολύπλευρα ή έστω διαφορετικά!

Μια γαλλική παροιμία λέει ότι «ένας καλά πληροφορημένος άνθρωπος αξίζει για δύο»!

Η άποψη αυτή δεν είναι μια απλή παροιμία, αλλά μια βαρυσήμαντη διαπίστωση, που επιβεβαιώνεται από την καθημερινή εμπειρία.

Γιατί, μόνο ο σωστά, έγκυρα, έγκαιρα και αντικειμενικά ενημερωμένος πολίτης είναι πολίτης, με την πραγματική έννοια του όρου, μέλος, δηλαδή, συνειδητά και αυτόβουλα ενεργό της «πόλης», της κοινωνίας ή της κρατικής οντότητας στην οποία ζει και παραγωγικά δημιουργεί.

Κατά τον Απόστολο Παύλο «η γνώση της αλήθειας οδηγεί στην ελευθερία». Μόνο αν ο άνθρωπος αναζητά και όταν, κατά περίπτωση, προσεγγίζει, κατά τα ανθρώπινα μέτρα, την αλήθεια, θρησκευτική, επιστημονική, κοινωνική, φυσική, ιστορικής, απελευθερώνεται από τα δεσμά της άγνοιας, της μεροληψίας, του φανατισμού, της μισαλλοδοξίας, του φόβου προς το άγνωστο ή το διαφορετικό...

Όσο περισσότερη αλήθεια γνωρίζουμε, τόσο περισσότερη ελευθερία κατακτούμε, τόσο περισσότεροι υπεύθυνοι γινόμαστε! Και ο λόγος δεν αφορά μόνο την εσωτερική, την ηθική μας ελευθερία, αλλά και την εξωτερική, την εθνική, μια και σημαντικότατο όπλο σε κάθε πόλεμο, αλλά και σε περίοδο ειρήνης είναι η κατοχή και εκμετάλλευση πληροφοριών για την κατάσταση και τα σχέδια του αντιπάλου, όχι μόνο στο παρελθόν, αλλά, πολύ περισσότερο σήμερα, ειδικά σήμερα, που βιώνουμε την Τρίτη μεγάλη επανάσταση του ανθρώπινου γένους, μετά τη γεωργική και τη βιομηχανική, την Πληροφοριακή.

Παλαιότερα, μιλούσαμε για γνώση, που παρέχονταν συστηματικά από τους θεσμοθετημένους φορείς της Παιδείας. Σήμερα, μιλάμε για πληροφορία, που παρέχεται καταιγιστικά από τα λεγόμενα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, και κυρίως την Τηλεόραση.

Το θέμα, βέβαια, είναι κατά πόσο είναι, αποτελεί, συνιστά γνώση η πληροφορία!

Η λέξη αυτή ήταν άγνωστη στους αρχαίους Έλληνες. Εκείνοι χρησιμοποιούσαν τη λέξη «δόξα», που περιλαμβάνει και ένα συντελεστή αβεβαιότητας, μέχρις ότου το περιεχόμενό της αξιολογηθεί και ταξινομηθεί στη σκέψη.

Αντίθετα, η πληροφορία-υποτίθεται ότι- φέρει το «πλήρες», ποιοτικά και ποσοτικά, και, ως εκ τούτου «απαιτεί» να ταυτιστεί η ενημέρωση με την αλήθεια και τη γνώση.

Όμως, η ενημέρωση δεν είναι μια απλή διαδικασία συσσώρευσης πληροφοριών,

αλλά κάτι που προϋποθέτει και ταυτόχρονα σημαίνει μια ενεργητική στάση του ανθρώπου, μια προσπάθεια να αξιοποιήσει το πληροφοριακό υλικό, να μελετήσει τα γεγονότα, εμβαθύνοντας σ' αυτά, και να τηρήσει μια κριτική και αυτόνομη στάση απέναντι στην πραγματικότητα.

Σίγουρα, οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί διεύρυναν το γνωστικό μας πεδίο, ενίσχυσαν τον πλουραλισμό και την πολυφωνία, κατήργησαν τον κρατικό μονόλογο και προώθησαν τον δημοκρατικό διάλογο.

Από την άλλη, όμως, οι Τηλεοπτικοί Σταθμοί είναι και εμπορικές επιχειρήσεις, τά έσοδα τών οποίων είναι σε συνάρτηση με την αύξηση της θεαματικότητας και ακροαματικότητας, που «φέρνει» περισσότερες διαφημίσεις και μεγαλύτερα έσοδα..

Στο σημείο αυτό βρίσκεται και η αχίλλειος πτέρνα της ιδιωτικής Τηλεόρασης: η θεαματικότητα αυξάνεται με την ποιότητα των Προγραμμάτων.

Μέσα, όμως, σε ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον, και ενώ οι μεγάλοι Τηλεοπτικοί Σταθμοί, κατά κοινή ομολογία, πληρούν επάξια την αποστολή τους, υπάρχουν, δυστυχώς, και μερικοί περιορισμένης θεαματικότητας, στους οποίους, για να αυξηθεί η θεαματικότητα, συχνά, η αλήθεια παραποιείται, το ασήμαντο παρουσιάζεται σημαντικό, η πληροφόρηση μετατρέπεται σε παραπληροφόρηση και καταναλωτικό προϊόν, ενώ κυριαρχεί η εντύπωση και όχι η ουσία, το «φαίνεσθαι» και όχι το «είναι», η σκανδαλολογία και όχι η πολιτική, η αναφορά στα άλογα ένστικτα και όχι η καλλιέργεια της σκέψης και του πνεύματος!

Έτσι, από το σκοτάδι της υποπληροφόρησης, δυστυχώς, φτάνουν στην ομίχλη της υπερπληροφόρησης, που δεν επιτρέπει να γίνονονται κατανοητά και να εσωτερικεύονται τα γεγονότα και οι εξελίξεις, με αποτέλεσμα οι θεατές να γίνονται παθητικοί «καταναλωτές» τους, άβουλοι αποδέκτες των προτύπων τους, πειθήνια όργανα της βούλησης των διαφημίσεων....

Το πρόβλημα είναι βαθύτατα πολιτικό και έντονα κοινωνικό.

Όπως, εύστοχα σημείωσε ο σύγχρονος διανοητής Κ. Τσιρόπουλος «όταν φωτίζει η πληροφόρηση είναι δημοκρατική, γιατί τότε ενδιαφέρεται για την υπηρέτηση, με την αλήθεια και την ορθή και τίμια κριτική, της Δημοκρατίας. Όταν, όμως, η πληροφόρηση κατευθύνει, τότε αμέσως χάνει το στοιχείο της τιμότητας και αποκτά μια σκοπιμότητα, που υπερακοντίζει τους σκοπούς της Πολιτείας.»

Η ιδιωτική τηλεόραση είναι, και πρέπει να είναι και να παραμείνει, ελεύθερη και όσο γίνεται μακριά από εξαρτήσεις και πάνω από παντοία συμφέροντα! Ελεύθερη, ακόμα και όταν φανατίζει ή και αμφισβητεί τις παραδόσεις, τον τρόπο ζωής μας και τα ιδανικά μας... Γιατί, τούτο είναι το «αδύνατο» σημείο, αλλά και η βαθύτερη ουσία της Δημοκρατίας: να δίνει ελευθερία λόγου ακόμα και στους αντιπάλους της!

Είναι, όμως, και η ευθύνη της...

Αφού δεν είναι δυνατόν να αυτοαναιρεθεί, ελέγχοντας την διακίνηση των ιδεών και των πληροφοριών, έχει καθήκον και ευθύνη να «ελέγξει» τους αποδέκτες της, δημιουργώντας πολίτες με κριτική σκέψη, θέληση και ικανότητα να διακρίνουν το σωστό και το αληθινό, που θα στρέφουν την πλάτη τους σε οποιονδήποτε «επιδρομέα», ελεγκτή, καθοδηγητή και ρυθμιστή της πνευματικής τους ελευθερίας.

† Ο ΣΥΡΟΥ ΔΩΡΟΘΕΟΣ Β΄